

Бондаренко Антон Володимирович,
художній керівник
Студії театрального мистецтва «АніКа»,
Комунальний заклад позашкільної освіти
«Одеський будинок дитячої та юнацької творчості «Тоніка»,
м. Одеса, Україна
theateractor2015@gmail.com

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

***Анотація.** У даній статті описані проблеми сучасного підходу до технологій в умовах змішаного навчання в позашкільних навчальних закладах. Події, що відбуваються у нашій державі з приходом всесвітньої пандемії та з настанням повномасштабного вторгнення, поставили перед педагогами нові завдання: підвищити свій рівень знань компетентностей в засобах навчання, їх рівень ІТ-грамотності та умінь організувати самоосвітню діяльність. Ця рекомендація написана на основі власного педагогічного досвіду.*

***Ключові слова:** позашкільна освіта, змішане навчання, сучасні технології, дистанційне навчання.*

***Annotation.** This article describes the problems of the modern approach to technology in the context of blended learning in out-of-school educational institutions. The events taking place in our country with the advent of the global pandemic and the onset of a full-scale invasion have set new challenges for teachers: to increase their level of knowledge of competencies in learning tools, their level of IT literacy and their ability to organize self-education activities. This recommendation is based on my own teaching experience.*

***Key words:** out-of-school education, blended learning, modern technologies, distance learning.*

Мета статті – розглянути проблеми підходу до технологій в умовах змішаного навчання в позашкільних навчальних закладах, які постали перед педагогами та учнями з приходом повномасштабної війни та в умовах сучасних трансформацій.

Результати дослідження. Дане дослідження та особистий досвід ґрунтується на законодавчо-нормативних актах України та на працях провідних фахівців [1 - 4].

Вступ. З приходом всесвітньої пандемії та повномасштабного вторгнення росії до нашої країни перед позашкільцями постали нові виклики, зокрема перехід навчання в онлайн режим. Умови сьогодення поставили перед педагогами завдання підвищити свій рівень знань компетентностей в засобах навчання, їх рівень ІТ-грамотності та умінь організувати самоосвітню діяльність. Для батьків – це перевірка на сформованість у дітей самостійності та відповідальності; для дітей – він розкрив перспективу успішного майбутнього, яке визначає сформованість двох важливих навичок: таймінг (уміння раціонально розподіляти час) та самоосвіта.

Онлайн-навчання – це, звичайно, і можливість для держави проявити мобільність та швидкість реагування на сучасні виклики: забезпечити систему методикою дистанційного навчання (найголовніша умова) та електронними інструментами.

Дистанційне навчання – вимушений експеримент, який став поштовхом до аналізу, висновків, рішень, змін, нових освітніх впроваджень з перспективою забезпечення системи освіти засобами швидкого та ефективного реагування на будь-які соціальні виклики сьогодення та майбутнього.

Позашкільна освіта є складовою системи безперервної освіти і спрямована на розвиток здібностей та обдарувань вихованців, учнів і слухачів, задоволення їх інтересів, духовних запитів і потреб у професійному визначенні. Така освіта забезпечує сукупність знань, умінь та навичок, що отримують вихованці, учні і слухачі в позашкільних навчальних закладах у час, вільний від навчання в загальноосвітніх та інших навчальних закладах, де діти мають змогу виявляти

свої творчі здібності, одержувати додаткову освіту, комунікувати між собою, набувати професійних умінь та навичок. До них належать палаци, будинки, станції, клуби й центри дитячої творчості, дитячо-юнацькі спортивні школи, студії, бібліотеки, оздоровчі та інші заклади. Їх робота тісно пов'язана з навчально-виховним процесом у школі.

З 2019 року українська освітня система зіткнулася з проблемою навчання дітей, тому що почався карантин. І кожен український вчитель мусив опанувати нові форми навчання. Новою формою викладання стало дистанційне навчання. Так, як вчилися вчителі, вчилися і учні новим формам навчання. Проводити уроки віддалено, не бачити учнів, не мати можливостей пояснити особисто й допомогти в момент виникнення проблеми — керівники гуртків не могли й уявити таких ситуацій у своїй роботі. Але пандемія внесла несподівані корективи і змусила всіх терміново опановувати цифрові інструменти й нові педагогічні підходи та методики.

Дистанційне навчання (англ. distance learning) — це форма освіти, яка передбачає використання інтернету та сучасних технологій для віддаленого вивчення навчальних матеріалів учнями, тестування їх знань, а також комунікації з викладачами.

Форми організації онлайн-навчання.

Відеоконференція — це аудіоконференція в режимі реального часу в онлайн з можливістю відеозображення, передачі файлів іншим учасникам та використання функціоналу для живих презентацій.

Форум — це ресурс із можливістю створення окремих груп за темами для обговорення. Програмне забезпечення для форумів дозволяє приєднувати файли. Кілька форумів можна об'єднати в один більший.

Чат — це засіб для спілкування в режимі реального часу, засіб оперативної комунікації людей через Інтернет. Існує кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіо-, відеочат. Соціальні мережі, служби обміну миттєвими повідомленнями та мобільні додатки, приміром, Viber, дозволяють створювати чати та вести обговорення тем, завдань, проблем, інформації.

Групові чати –це засіб широкого спілкування в режимі реального часу з різноманітними функціональними можливостями, який дозволяє оперативно комунікувати з учасниками за допомогою засобів всесвітньої мережі Інтернет.

Блог – це форма спілкування, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. Автор розміщує на сайті свого блогу допис і надає можливість іншим читати та коментувати допис.

Електронна пошта – це сервіс для обміну повідомленнями як у формі звичайних текстів, так і в інших формах (графічній, звуковій, відео).

Сайт –це більш сучасний сервіс з можливістю об'єднання всього вищезазначеного в одному місці, звичайно, такий сервіс не є легкодоступним, але сучасні білдери сайтів дають можливість дуже легко швидко створити сайт-візитівку, яку поступово в міру його вивчення користувач перетворить у власну онлайн- мультимедійну платформу [4].

Планування онлайн-навчання.

1. Планувати необхідно як групові, так і індивідуальні форми організації дистанційного навчання.

2. Педагогу та дітям не потрібно регулярно спілкуватись онлайн. Під час виконання навчальних завдань дитина повинна мати можливість отримати консультацію та з'ясувати деталі.

3. Календарно-тематичний план очної форми здобуття позашкільної освіти може і не бути реалізований повністю. В таких випадках необхідно розробити календарно-тематичний план і розклад дистанційного навчання з розподіленням часом для різних форм організації навчання: роботи онлайн, самостійної роботи, консультацій тощо з урахуванням можливостей дітей, аби не перевантажувати та не позбавити їх бажання вчитись.

Платформи для взаємодії онлайн.

Для організації дистанційного навчання можна використовувати платформи для взаємодії онлайн, більшість з яких є безкоштовними, зокрема:

GoogleMeet – відео зустрічі, інтегровані з іншими онлайн-інструментами Google;

Skype – відео- та аудіодзвінки з функцією розмов, чатів і можливістю взаємодії;

Zoom – сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей. До відеоконференції можна підключитися за посиланням або ідентифікатором конференції;

Loom – платформа для відео- та аудіоконференцій, взаємодії, підтримки чатів і проведення вебінарів;

GoogleClassroom– сервіс дає можливість здійснювати контроль результатів навчання за допомогою тестування, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання завдань, коментувати й організовувати ефективне спілкування в режимі реального часу. Основним елементом GoogleClassroom є групи;

Moodle – сервіс, який дозволяє подавати навчальний матеріал у різних форматах (текст, презентація, відеоматеріал, веб сторінка; заняття як сукупність веб сторінок із можливим проміжним виконанням тестових завдань), здійснювати тестування та опитування, інструментів моніторингу результатів навчання.

Telegram – зручний месенджер, який став настільки популярним у всьому світі, що майже кожен учень використовує його для спілкування з однолітками. Функціонал даного додатку дозволяє без зайвих зусиль створити діалогові вікна та групові чати, зручністю також є створення каналу, в якому його користувачі будуть бачити тільки повідомлення адміністратора.

На Урок – інтернет-ресурс з можливістю вільного розповсюдження тестів, таблиць та документів. Наявна база тестів, завдань та документів настільки велика, що знайти документ для свого уроку не складе проблеми .

Тож, перейшовши до нових форм навчання, студія театрального мистецтва «АніКа» обрала для проведення своїх занять платформу Zoom. Не припиняючи процес навчання була створена група в Viber для отримання інформації та зворотнього зв'язку (рис. 1). На заняттях студії були задіяні усі дисципліни, які вивчалися і в очній формі навчання

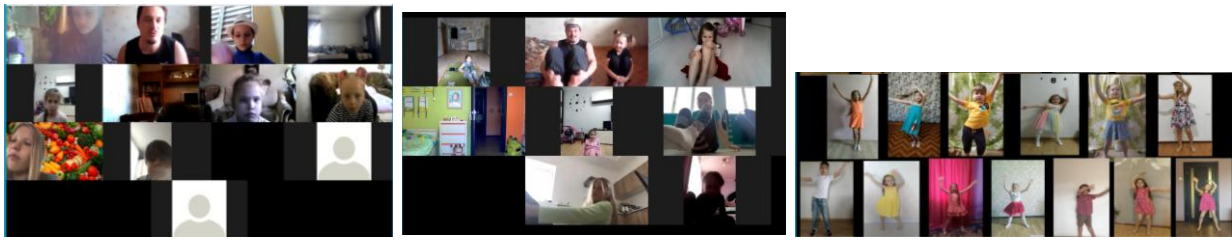

Рис. 1. Онлайн заняття

Проводити тільки уроки в сфері позашкілля, а саме в театральному мистецтві було не достатньо. Дітям необхідно була сцена для публічних виступів. І такою сценою для них став YouTube канал, який був створений 21 квітня 2020 року, і активно діє по сьогоднішній день.

Так, це було важко і для мене, як викладача, і для дітей, як виконавців. Бо всі пояснення відбувалися через відео зв'язок або через повідомлення в чаті. Але згодом всі навчилися так працювати – вчитель пояснювати на відстані, учні виконувати те, що їх просять, а батьки навчилися контролювати цей процес та ще кожен з них став відеооператором. Отримавши купу відео від учнів необхідно було з ними, щось робити. Викладати на канал їх в чистому вигляді було якось не сценічно. І я почав опановувати ще одну форму показу результатів нашої роботи. Я опанував програму монтування відео Movavi. З кожним відео наша студія виглядала все професійнішою і професійнішою. Ми навіть створили міні виставу в умовах сидіння вдома, яку відзняли до 1 червня Дня захисту дітей. Необхідно було створити специфічний сценарій не звичний для роботи в театральній студії, який би підходив до того, що кожна дитина знаходиться у себе вдома, та в нас вийшло (рис. 2).

Рис. 2. Міні вистава

Усі учнівські роботи є в наявності в You Tube каналі студії, який на даний момент налічує одну сотню відео (<https://www.youtube.com/channel/UC1IWaZCJF-DyPdWifqBUYHg>).

Не відриваючись від основних занять з дітьми постійно відвідував педагогічні семінари, вебінари та толоки, а в травні місяці 2020 р. розпочав методичну діяльність і створив свою сторінку на сайті Всеосвіти (<https://vseosvita.ua/user/id866918>), де публікував свої власні розробки, спираючись на свій педагогічний досвід.

Та згодом, хвороба почала стихати в нашій країні і зв'язалося змішане навчання, яке продовжується і у військовий час.

Змішане навчання спирається на три елементи: дистанційне навчання (Distance Learning), навчання в аудиторії (Face-to-face Learning) та навчання через Інтернет (Online Learning).

В умовах змішаного навчання ми почали зустрічатися з дітьми на уроках в будинку творчості, але виступів офлайн все ж не було, тому відео роботи залишалися в пріоритеті.

Поборовши коронавірус до нашої країни прийшло повномасштабне вторгнення росії, яке внесло свої корективи в умови навчання і будування освітнього процесу.

Одним з найважливіших питань в сьогоденній організації позашкільного навчання є питання безпеки дітей та забезпечення навчальних закладів укриттями та бомбосховищами, а також забезпечення укриттів необхідним обладнанням для комфортного та продуктивного продовження навчального процесу. Вже протягом трьох років наші укриття стали не просто підвалами, а це і навчальні класи, і зона відпочинку, і сценічні майданчики, і, звісно ж, зона безпеки. Тому сучасним педагогам вкрай необхідно ставити перед собою завдання підлаштовуватися під різні обставини та ні в якому разі не припиняти рухатися вперед у навчальному процесі для того, щоб діти не відчували небезпеки і психологічно відпочивали в закладах позашкільної освіти від воєнних подій.

Необхідно будувати свої заняття так, щоб можна було продовжувати їх в умовах укриття. Підлаштувати урок з урахуванням браку місця та заважаючого шуму. Сьогоднішній педагог повинен бути і психологом для своїх учнів, адже діти по-різному сприймають події у стресовій ситуації. Тому необхідно знати базові психологічні прийоми, які можна легко застосовувати для заспокоєння дітей. Можливо, впроваджувати на своїх заняттях психологічні хвилинки, задля створення сприятливої атмосфери, зняття емоційної напруги та відновлення почуття безпеки.

Готуючись до будь яких заходів та виступів, кожен гурток повинен враховувати, неочікувані обставини та не відмінити виступ дітей через сигнал повітряної тривоги, а бути готовим до того, що всі заходи можна провести в укритті (якщо укриття розраховане на дану кількість людей).

На своїх уроках під час повітряних тривог ми продовжуємо освітній процес і діти поглиблюючись в навчання не звертають увагу на небезпеку (рис. 3).

Рис. 3. Уроки під час повітряних тривог

Кожний театральний захід бажано оснащувати певною декорацією, апаратурою, сценічним майданчиком. Але в умовах сьогодення заплановані виступи на сцені частенько зриваються через сигнали повітряної тривоги. Політика нашої студії є такою, що ні при яких умовах ми не відмінємо наш виступ. Якщо під час запланованого заходу оголошується повітряна тривога, то всі артисти і глядачі переходять в укриття і виступ відбувається там. До чого ж

радісно дивитися на своїх учнів, коли вони навіть не сумніваючись, кажуть: «Ну, що продовжуємо в укритті і не відмінємо виступ!». І тут ти розумієш, що виховуєш цих дітей правильно, патріотично, тому що вони готові дарувати позитивні емоції глядачу, не звертаючи уваги на свій власний комфорт, який би був при наявності декорацій, правильно виставленого звуку і комфортного сценічного майданчика.

Висновки. Узагальнюючи вище розглянуті моменти сучасних технологій в умовах дистанційного та змішаного навчання в позашкільних навчальних закладах та організацію освітнього процесу в умовах сучасних трансформацій, можна сказати, що перед кожним закладом освіти, зокрема позашкільної, стоїть багато питань, які необхідно вирішувати, як керівництву закладів, так і педагогам, які повинні рухатися вперед, вміти трансформувати свої заняття і не зупинятися в своїй педагогічній освіченості.

Запровадження дистанційного та змішаного навчання стало поштовхом та можливістю для підвищення фахового рівня педагогів.

Онлайн-простір відкрив великі можливості знайти для себе багато нового та цікавого, сформувати нові навички роботи в програмах, почерпнути ідеї для втілення, надихнутись цікавим досвідом колег.

Список використаних джерел

1. Порядок та умови здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні: Наказ Міністерства освіти і науки України від 07 серпня 2024 р. № 1112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-24#Text> (дата звернення: 12.02.2025).

2. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII (з останніми змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4353-IX від 15.04.2025](#)). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 12.02.2025).

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ. Схвалено для використання у загальноосвітніх

навчальних закладах: Лист МОН України № 22.1/12-Г-372 від 18.06.2020 р.
URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/GRYF_Metodychni_rekomendatsii-_dystantsiy-na_osvita_razvoroty.pdf (дата звернення: 12.02.2025).

4. Інноваційний розвиток позашкільної освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» : методичний посібник / А. Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко, В. В. Мачуський; за ред. В. В. Мачуського. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. 223 с.